

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS  
DE BELGIQUE

8 mars 2013

**PROPOSITION DE LOI**

**modifiant la loi hypothécaire  
du 16 décembre 1851 afin d'établir  
un privilège en faveur des victimes  
d'infractions pénales**

**AVIS DE LA COUR DES COMPTES**

DOCument précédent:

DOC 53 **2436/ (2012/2013):**

001: Proposition de loi de MM. Maingain, Thiéry et Clerfayt

BELGISCHE KAMER VAN  
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

8 maart 2013

**WETSVOORSTEL**

**ot wijziging van de hypotheekwet  
van 16 december 1851, teneinde een  
voorrecht in te stellen ten gunste  
van de slachtoffers van strafbare feiten**

**ADVIES VAN HET REKENHOF**

Voorgaand document:

DOC 53 **2436/ (2012/2013):**

001: Wetsvoorstel van de heren Maingain, Thiéry en Clerfayt

5747

|             |   |                                                                         |  |  |
|-------------|---|-------------------------------------------------------------------------|--|--|
| N-VA        | : | Nieuw-Vlaamse Alliantie                                                 |  |  |
| PS          | : | Parti Socialiste                                                        |  |  |
| MR          | : | Mouvement Réformateur                                                   |  |  |
| CD&V        | : | Christen-Democratisch en Vlaams                                         |  |  |
| sp.a        | : | socialistische partij anders                                            |  |  |
| Ecolo-Groen | : | Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen |  |  |
| Open Vld    | : | Open Vlaamse liberalen en democraten                                    |  |  |
| VB          | : | Vlaams Belang                                                           |  |  |
| cdH         | : | centre démocrate Humaniste                                              |  |  |
| FDF         | : | Fédéralistes Démocrates Francophones                                    |  |  |
| LDD         | : | Lijst Dedecker                                                          |  |  |
| MLD         | : | Mouvement pour la Liberté et la Démocratie                              |  |  |

  

|                                                            |                                                                                                                                                                                                          |                                                         |                                                                                                                                                                                    |
|------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i> |                                                                                                                                                                                                          | <i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties:</i> |                                                                                                                                                                                    |
| DOC 53 0000/000:                                           | Document parlementaire de la 53 <sup>e</sup> législature, suivi du n° de base et du n° consécutif                                                                                                        | DOC 53 0000/000:                                        | Parlementair document van de 53 <sup>e</sup> zittingsperiode + basisnummer en volgnummer                                                                                           |
| QRVA:                                                      | Questions et Réponses écrites                                                                                                                                                                            | QRVA:                                                   | Schriftelijke Vragen en Antwoorden                                                                                                                                                 |
| CRIV:                                                      | Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)                                                                                                                                           | CRIV:                                                   | Voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kft)                                                                                                                           |
| CRABV:                                                     | Compte Rendu Analytique (couverture bleue)                                                                                                                                                               | CRABV:                                                  | Beknopt Verslag (blauwe kft)                                                                                                                                                       |
| CRIV:                                                      | Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon) | CRIV:                                                   | Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) (PLEN: witte kft; COM: zalmkleurige kft) |
| PLEN:                                                      | Séance plénière                                                                                                                                                                                          | PLEN:                                                   | Plenum                                                                                                                                                                             |
| COM:                                                       | Réunion de commission                                                                                                                                                                                    | COM:                                                    | Commissievergadering                                                                                                                                                               |
| MOT:                                                       | Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)                                                                                                                                          | MOT:                                                    | Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)                                                                                                                        |

  

|                                                                          |  |                                                                                    |  |
|--------------------------------------------------------------------------|--|------------------------------------------------------------------------------------|--|
| <i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i> |  | <i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i> |  |
| <i>Commandes:</i>                                                        |  | <i>Bestellingen:</i>                                                               |  |
| Place de la Nation 2                                                     |  | Natieplein 2                                                                       |  |
| 1008 Bruxelles                                                           |  | 1008 Brussel                                                                       |  |
| Tél. : 02/ 549 81 60                                                     |  | Tel. : 02/ 549 81 60                                                               |  |
| Fax : 02/549 82 74                                                       |  | Fax : 02/549 82 74                                                                 |  |
| www.lachambre.be                                                         |  | www.dekamer.be                                                                     |  |
| e-mail : publications@lachambre.be                                       |  | e-mail : publicaties@dekamer.be                                                    |  |

## AVIS DE LA COUR DES COMPTES

**Incidence budgétaire de la proposition de loi déposée par M. Charles Michel et consorts modifiant la loi hypothécaire du 16 décembre 1851 afin d'instaurer des privilèges en faveur des victimes d'infractions pénales (DOC 53 2428/001) et de la proposition de loi déposée par MM. Olivier Maingain, Damien Thiéry et Bernard Clerfayt modifiant la loi hypothécaire du 16 décembre 1851 afin d'établir un privilège en faveur des victimes d'infractions pénales (DOC 53 2436/001)**

### 1. Demande d'avis

Le 30 janvier 2013, M. A. Flahaut, président de la Chambre des représentants, a adressé à la Cour des comptes, dans le cadre de l'article 79, alinéa 1<sup>er</sup>, du règlement de la Chambre, une demande d'avis concernant la proposition de loi déposée par M. Charles Michel et consorts modifiant la loi hypothécaire du 16 décembre 1851 afin d'instaurer des privilèges en faveur des victimes d'infractions pénales (DOC 53 2428/001) et la proposition de loi déposée par MM. Olivier Maingain, Damien Thiéry et Bernard Clerfayt modifiant la loi hypothécaire du 16 décembre 1851 afin d'établir un privilège en faveur des victimes d'infractions pénales (DOC 53 2436/001).

D'après la lettre, la commission de la Justice de la Chambre des représentants souhaite que la Cour des comptes élabore une note contenant une estimation des dépenses nouvelles ou de la diminution de recettes qui résulteraient de l'adoption de ces propositions de loi.

### 2. Propositions de loi

Les propositions de loi visent à modifier la loi hypothécaire en y insérant un (DOC 53 2436/001) ou deux nouveaux privilèges (DOC 53 2428/001) en faveur des victimes d'infractions pénales pour ce qui concerne l'indemnité qui leur est due à titre de réparation du préjudice subi.

L'objectif est d'éviter que les victimes d'infractions pénales soient confrontées à l'insolvabilité des condamnés au moment de la réparation du préjudice subi. Cette situation serait évitée en accordant un privilège aux victimes lorsqu'elles interviennent avec d'autres créanciers lors du partage de l'actif du condamné en vue de récupérer l'indemnité qui leur a été accordée.

## ADVIES VAN HET REKENHOF

**Budgettaire impact van het wetsvoorstel ingediend door de heer Charles Michel c.s. tot wijziging van de hypotheekwet van 16 december 1851, teneinde voorrechten in te stellen ten gunste van de slachtoffers van strafbare feiten (DOC 53 2428/001) en van het wetsvoorstel ingediend door de heren Olivier Maingain, Damien Thiéry en Bernard Clerfayt tot wijziging van de hypotheekwet van 16 december 1851, teneinde een voorrecht in te stellen ten gunste van de slachtoffers van strafbare feiten (DOC 53 2436/001)**

### 1. Vraag om advies

Overeenkomstig artikel 79, eerste lid, van het Reglement van de Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft de heer Flahaut, Voorzitter van de Kamer, per brief van 30 januari 2013 het advies van het Rekenhof gevraagd met betrekking tot het wetsvoorstel ingediend door de heer Charles Michel c.s. tot wijziging van de hypotheekwet van 16 december 1851, teneinde voorrechten in te stellen ten gunste van de slachtoffers van strafbare feiten (DOC 53 2428/001) en van het wetsvoorstel ingediend door de heren Olivier Maingain, Damien Thiéry en Bernard Clerfayt tot wijziging van de hypotheekwet van 16 december 1851, teneinde een voorrecht in te stellen ten gunste van de slachtoffers van strafbare feiten (DOC 53 2436/001).

Volgens de brief wenst de Kamercommissie voor Justitie dat het Rekenhof een nota opstelt met een raming van de nieuwe uitgaven of de minder inkomsten ingevolge de eventuele aanname van het wetsvoorstel.

### 2. Wetsvoorstellen

De wetsvoorstellen strekken ertoe de hypotheekwet te wijzigen door één (DOC 53 2436/001) of twee nieuwe voorrechten (DOC 53 2428/001) in te stellen voor de slachtoffers van strafbare feiten m.b.t. de hen verschuldigde vergoeding tot herstel van de geleden schade.

De bedoeling is te vermijden dat de slachtoffers van strafbare feiten bij het herstel van de geleden schade worden geconfronteerd met de insolventie van de veroordeelde. Dit zou worden voorkomen door aan de slachtoffers een bevoorrechte plaats toe te kennen indien ze voor de hen toegekende schadevergoeding bij de verdeling van het actief van de veroordeelde in de samenloop met de andere schuldeisers komen.

Les propositions de loi ne définissent pas la notion de “victime”<sup>1</sup>. Chaque proposition décrit individuellement le bénéficiaire du privilège. La première proposition de loi (DOC 53 2428/001) évoque de manière générale “la partie civile”, la deuxième proposition (DOC 53 2436/001) vise les “victimes d’une infraction pénale ou leurs ayants droit”. Les personnes morales ne sont pas exclues du bénéfice du privilège.

La première proposition de loi (DOC 53 2428/001) souhaite faire bénéficier les victimes de deux nouveaux privilèges: un privilège sur tous les biens mobiliers et un privilège sur tous les biens immobiliers du condamné. La deuxième proposition de loi (DOC 53 2436/001) limite le bénéfice à un privilège sur tous les biens mobiliers du condamné. La première proposition (DOC 53 2428/001) comporte plus de garanties pour la victime, dans la mesure où cette dernière bénéficie d’un privilège par rapport à l’État et aux créanciers chirographaires sur le solde positif restant des biens immobiliers au cas où l’actif mobilier serait insuffisant.

### 3. Développement et analyse

#### 3.1. Propositions de loi antérieures

La Cour des comptes renvoie à des propositions de loi déposées antérieurement qui visaient à instaurer des privilèges en faveur des victimes d’infractions pénales en vue d’améliorer leurs chances de réparation du préjudice<sup>2</sup>. Toutes ces propositions de loi se caractérisaient par l’instauration en faveur de la victime d’une infraction d’un privilège sur tous les biens mobiliers de l’auteur (introduction de l’article 19, 3<sup>o</sup> ter, dans le code hypothécaire).

<sup>1</sup> À titre de comparaison: le fonds d’aide aux victimes est réservé aux personnes physiques victimes d’un acte intentionnel de violence (loi du 1<sup>er</sup> août 1985 portant des mesures fiscales et autres -) *M.B.* du 6 août 1985). La notion de victime se limite également aux personnes physiques dans la législation européenne (voir la directive 2012/29/UE du Parlement européen et du Conseil du 25 octobre 2012, JO L315/57).

<sup>2</sup> Proposition de loi du 26 novembre 2003 modifiant l’article 19 de la loi hypothécaire du 16 décembre 1851 afin d’instaurer un privilège général sur les meubles en faveur des victimes d’infractions criminelles, DOC 0498/001.

— Proposition de loi du 16 septembre 1999 modifiant l’article 19 de la loi hypothécaire du 16 décembre 1851 afin d’instaurer un privilège général sur les meubles en faveur des victimes d’infractions criminelles, DOC 97/1 (S.E.).

— Proposition de loi du 29 novembre 1996 modifiant l’article 19 de la loi hypothécaire du 16 décembre 1851 afin d’instaurer un privilège général sur les meubles en faveur des victimes d’infractions criminelles, DOC 800/1.

— Proposition de loi du 20 février 1992 établissant un privilège au profit de la victime d’un délit ou d’un quasi-délit, DOC 222/1 (S.E.).

— Proposition de loi du 18 mars 1988 établissant un privilège au profit de la victime d’un délit ou d’un quasi-délit, DOC 311/1 (S.E.).

De wetsvoorstellen geven geen definitie van het begrip “slachtoffer”<sup>1</sup>. Ieder voorstel geeft een eigen omschrijving van de begunstigde waaraan het voorrecht wordt toegekend. Het eerste wetsvoorstel (DOC 53 2428/001) heeft het in het algemeen over de “burgerlijke partij”, het tweede voorstel (DOC 53 2436/001) over de “slachtoffers van een strafbaar feit of hun rechthebbenden”. Rechtspersonen worden niet van het voordeel van het voorrecht uitgesloten.

Het eerste wetsvoorstel (DOC 53 2428/001) wil de slachtoffers begunstigen door twee nieuwe voorrechten toe te kennen, een voorrecht op alle roerende goederen en een voorrecht op alle onroerende goederen van de veroordeelde. Het tweede wetsvoorstel (DOC 53 2436/001) beperkt het voordeel tot een voorrecht op alle roerende goederen van de veroordeelde. Het eerste wetsvoorstel (DOC 53 2428/001) houdt voor het slachtoffer meer zekerheden in, in die mate dat het bij een ontoereikend roerend actief het slachtoffer nog een bevoorrechte positie geeft ten aanzien van de Staat en de chirografaire schuldeisers op het resterende batige saldo van de onroerende goederen.

### 3. Bespreking en analyse

#### 3.1. Eerdere wetsvoorstellen

Het Rekenhof verwijst naar eerder ingediende wetsvoorstellen die beoogden voorrechten in te stellen voor de slachtoffers van strafbare feiten om zo hun kansen op herstel van de schade te verhogen<sup>2</sup>. Al deze wetsvoorstellen kenmerken zich door toekenning van een voorrecht aan het slachtoffer van een misdrijf op alle roerende goederen van de dader (invoeging van artikel 19, 3<sup>o</sup> ter, in het hypotheekwetboek).

<sup>1</sup> Ter vergelijking: de hulp van het fonds voor slachtoffers is voorbehouden aan fysieke personen die het slachtoffer werden van een gewelddaad (wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen - B.S., 6 augustus 1985). Ook in de Europese regelgeving wordt de definitie van het slachtoffer voorbehouden tot natuurlijke personen (cf. Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012, L3 15/57).

<sup>2</sup> Wetsvoorstel van 26 november 2003 tot wijziging van artikel 19 van de hypotheekwet van 16 december 1851 houdende invoering van een algemeen voorrecht op roerende goederen ten voordele van de slachtoffers van strafrechtelijke misdrijven, DOC 0498/001.

— Wetsvoorstel van 16 september 1999 tot wijziging van artikel 19 van de hypotheekwet van 16 december 1851 houdende invoering van een algemeen voorrecht op roerende goederen ten voordele van de slachtoffers van strafrechtelijke misdrijven, 97 / 1 (B.Z.).

— Wetsvoorstel van 29 november 1996 tot wijziging van artikel 19 van de hypotheekwet van 16 december 1851 houdende invoering van een algemeen voorrecht op roerende goederen ten voordele van de slachtoffers van strafrechtelijke misdrijven, DOC 800 / 1.

— Wetsvoorstel van 20 februari 1992 tot toekenning van een voorrecht aan het slachtoffer van een misdrijf of oneigenlijk misdrijf, DOC 222 / 1 (B.Z.).

— Wetsvoorstel van 18 maart 1988 waarbij een voorrecht wordt toegekend aan het slachtoffer van een misdrijf of oneigenlijk misdrijf, DOC 311 / 1 (B.Z.).

À l'inverse des nouvelles propositions de loi, les versions précédentes prévoyaient un montant maximal pour l'exercice du privilège. Une limite était également prévue en interdisant à la caution ou à l'assureur légalement subrogés aux droits de la victime, d'invoquer le privilège.

### 3.2 Situation actuelle

La loi ne reconnaît aux victimes d'une infraction pénale aucun privilège leur garantissant l'indemnisation du préjudice subi à la suite d'un délit. Dans des circonstances analogues, l'État bénéficie en revanche d'un privilège pour les frais de justice exposés dans les affaires pénales et l'avocat d'un condamné dispose d'un privilège pour les frais de défense<sup>3</sup>.

Les propositions de loi reposent sur le souci d'accorder à la victime un privilège en cas de concours avec plusieurs catégories de créanciers, dont l'avocat pour ce qui concerne les frais de défense du condamné et l'État pour les frais de justice en matière pénale. Il convient de relever à cet égard que l'incidence des privilèges de ces derniers est limitée dans la pratique:

- Les deux privilèges concernent tous les biens meubles et immeubles. Ils ont donc priorité sur les créanciers chirographaires (ou non privilégiés), mais dans l'ordre des créanciers privilégiés, ils apparaissent en dernières positions.

- Pour l'exercice du privilège en ce qui concerne les frais de défense, il y a lieu de satisfaire à certaines conditions<sup>4</sup>. En outre, il est généralement fait appel dans la pratique à l'aide juridique de deuxième ligne pour couvrir les frais de défense du condamné, qui sont ainsi à la charge du Trésor.

### 3.3. Conséquences budgétaires des propositions

La Cour des comptes ne dispose pas d'informations nécessaires à un calcul concret des diminutions de recettes ou des dépenses supplémentaires que l'introduction des privilèges définis dans les propositions de loi pourrait entraîner pour les pouvoirs publics. Ainsi, la population des auteurs condamnés et des victimes n'est pas recensée. En outre, plusieurs facteurs inconnus déterminent également dans chaque affaire les chances de paiement des créances, comme la solvabilité de l'auteur, le nombre de victimes, l'importance du préjudice et l'indemnité accordée, le concours d'autres créanciers privilégiés, etc.

<sup>3</sup> Loi du 5-15 septembre 1807 relative au mode de recouvrement des frais de justice au profit du Trésor public, en matière criminelle, correctionnelle et de police (articles 1 et 2-4). Ces privilèges s'inscrivent après tous les privilèges généraux sur les biens meubles dans l'article 19 de la loi hypothécaire.

<sup>4</sup> Byttenbier, K. Voorrechten en hypotheeken in hoofdlijnen, Antwerpen, 2005, 283.

In tegenstelling tot de nieuwe wetsvoorstellen voorzagen de voorgaande versies in een maximaal bedrag voor de uitoefening van het voorrecht. Ook werd in een beperking voorzien door het voorrecht niet in te stellen ten voordele van de verzekeraar of de borg die in de rechten van het slachtoffer treedt.

### 3.2. Huidige situatie

De wet kent de slachtoffers van strafbare feiten geen voorrecht toe ter verzekering van de hen toegekende schadevergoeding uit een misdrijf. In gelijkaardige omstandigheden beschikt de Staat daarentegen wel over een voorrecht voor de gedane gerechtskosten in strafzaken en beschikt de advocaat van de veroordeelde over een voorrecht voor de kosten van de verdediging<sup>3</sup>.

Aan de basis van de besproken wetsvoorstellen ligt de bekommernis het slachtoffer bij samenloop, voorrang te verlenen t.a.v. een aantal categorieën van schuldeisers, waaronder de advocaat voor de kosten voor de verdediging van de veroordeelde en de Staat voor de gerechtskosten in strafzaken. Hierbij kan worden aangestipt dat de impact van de voorrechten van deze laatsten in de praktijk beperkt is:

- Beide voorrechten slaan op alle roerende en onroerende goederen. Daardoor hebben ze voorrang op de chirographaire (of niet-bevoorrechte) schuldeisers maar in de rangorde van de bevoorrechte schuldeisers komen ze achteraan.

- Voor de uitoefening van het voorrecht voor de kosten van de verdediging moet aan bepaalde voorwaarden voldaan zijn<sup>4</sup>. Bovendien wordt in de praktijk veelal beroep gedaan op de tweedelijnsbijstand voor het dekken van de kosten van de verdediging van de veroordeelde, waardoor deze kosten ten laste van de Schatkist vallen.

### 3.3. Budgettaire gevolgen van de voorstellen

Het Rekenhof beschikt niet over de gegevens die nodig zijn om een concrete berekening te maken van de minderontvangsten of meeruitgaven voor de overheid die de introductie van de voorrechten uit de wetsvoorstellen met zich meebrengen. Zo is de populatie van de veroordeelde daders en van de slachtoffers niet bekend. Daarnaast zijn meerdere onbekende factoren in ieder zaak meebepalend voor de kansen op betaling van de schuldvorderingen, zoals de solvabiliteit van de dader, het aantal slachtoffers, de omvang van de schade en de toegekende schadevergoeding, de samenloop met andere bevoorrechte schuldeisers ...

<sup>3</sup> Wet van 5-15 september 1807 betreffende de wijze van inning van de gerechtskosten ten voordele van de openbare schatkist in criminele, correctionele en politiezaken (art. 1 en art. 2-4). Deze voorrechten komen na alle in artikel 19 van de hypotheekwet vervatte algemene voorrechten op de roerende goederen.

<sup>4</sup> Byttenbier, K., Voorrechten en hypotheeken in hoofdlijnen, Antwerpen, 2005, 283.

Il est cependant possible d'isoler certains éléments qui peuvent influencer les intérêts du Trésor. D'éventuelles diminutions de dépenses et de recettes peuvent être distinguées.

### 3.3.1. Diminution éventuelle des dépenses

En accordant à la victime d'une infraction pénale un rang privilégié par rapport aux autres créanciers en ce qui concerne la réparation du préjudice, les propositions de loi visent à augmenter les chances d'une indemnisation réelle de la victime par l'auteur condamné. À mesure que ces chances d'indemnisation augmentent en raison du privilège, le risque diminue de devoir faire intervenir le "fonds spécial d'aide aux victimes de faits intentionnels de violence et aux sauveteurs occasionnels" (fonds d'aide aux victimes) pour certaines victimes. Ce fonds prévoit une intervention forfaitaire des pouvoirs publics en faveur de personnes victimes d'un préjudice corporel grave ou d'un dommage pour leur santé suite à un acte de violence intentionnel<sup>5</sup>. Le fonds est géré par le SPF Justice et est principalement financé par des contributions des condamnés à une peine principale criminelle ou correctionnelle. L'aide financière est sujette à certaines conditions, dont une condition de subsidiarité. En d'autres termes, une aide n'est accordée à la victime que si le préjudice ne peut pas être réparé de façon effective et suffisante par l'auteur ou la personne civilement responsable, par un régime de sécurité sociale, par une assurance privée ou de toute autre manière.

Dans la mesure où les privilèges avancés dans les propositions de loi augmentent les chances d'obtenir réparation par l'auteur, le fonds d'aide aux victimes devra accorder moins d'interventions à ces victimes.

### 3.3.2. Moins de recettes éventuelles

Le rang privilégié que ces propositions de loi accordent à la victime par rapport aux autres créanciers (privilégiés) implique que les pouvoirs publics, en leur qualité multiple de créanciers privilégiés, reculent dans l'ordre des créanciers privilégiés. Quelques exemples sont exposés ci-dessous de cas où les créances du Trésor pourraient perdre leur préséance si les propositions de loi devaient être adoptées.

<sup>5</sup> Articles 28 à 41 de la loi du 1<sup>er</sup> août 1985 portant des mesures fiscales et autres (M.B. du 6 août 1985).

Wel kan in het algemeen worden gewezen op een aantal elementen die een invloed kunnen uitoefenen op de belangen van de Schatkist. Daarbij kunnen mogelijke minderuitgaven en mogelijke minderontvangsten worden onderscheiden.

### 3.3.1. Mogelijke minderuitgaven

Door aan het slachtoffer van een strafrechtelijk feit voor het herstel van de schade een bevoorrechte positie te verlenen ten aanzien van de overige schuldeisers, willen de wetsvoorstellen de kans vergroten dat het slachtoffer daadwerkelijk door de veroordeelde dader wordt vergoed. In de mate dat die kans op vergoeding door het voorrecht toeneemt, vermindert de kans dat het "bijzonder fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan de occasionele redders" (fonds slachtofferhulp) bepaalde slachtoffers zal vergoeden. Dit fonds voorziet in een forfaitaire tussenkomst van de overheid bij personen die het slachtoffer zijn van ernstig lichamelijk letsel of een nadeel voor hun gezondheid ervaren als gevolg van een opzettelijke gewelddaad<sup>5</sup>. Het fonds wordt beheerd door de FOD Justitie en wordt hoofdzakelijk gefinancierd met bijdragen van veroordeelden tot een correctionele of criminele straf. De financiële hulp is gekoppeld aan een aantal voorwaarden waaronder de voorwaarde van de subsidiariteit. Dit betekent dat aan het slachtoffer slechts hulp wordt toegekend indien de schade niet afdoende en daadwerkelijk kan worden hersteld door de dader of de burgerlijk aansprakelijke partij, op grond van een stelsel van sociale zekerheid of een private verzekering noch op enige andere manier.

In de mate dat de in de wetsvoorstellen vooropgestelde voorrechten de kansen van het slachtoffer vergroten om schadeloosstelling van de dader te bekomen, zal het fonds slachtofferhulp minder tussenkomst aan deze slachtoffers moeten verlenen.

### 3.3.2. Mogelijke minderontvangsten

De bevoorrechte positie die de wetsvoorstellen toekennen aan het slachtoffer ten aanzien van de overige (bevoorrechte) schuldeisers maakt dat de overheid, in zijn mogelijk meervoudige hoedanigheid van bevoorrechte schuldeiser, daalt in de rangorde van de bevoorrechte schuldeisers. Hierna volgen enkele voorbeelden waarbij in geval van goedkeuring van de wetsvoorstellen de schuldvorderingen van de Schatkist in rang na de bevoorrechte vordering van het slachtoffer kunnen komen.

<sup>5</sup> De artikelen 28 tot 41 van de wet van 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen (B.S., 6 augustus 1985).

• En raison du privilège sur les biens meubles évoqué par les propositions de loi (article 19, 3<sup>ter</sup> proposé), la victime prend rang en tant que créancier privilégié sur tous les biens meubles après les privilèges pour les frais de justice dans les affaires de droit privé et administratif faits dans l'intérêt de tous les créanciers (article 19, 1<sup>o</sup>), les frais funéraires (article 19, 2<sup>o</sup>), les frais de derniers soins (article 19, 3<sup>o</sup>) ou les dettes sociales (article 19, 3<sup>o bis</sup>)<sup>6</sup>. En revanche, la victime prend rang avant les privilèges, notamment, des institutions publiques de sécurité sociale comme l'Office national de sécurité sociale, des organismes de pension, des fonds de sécurité sociale, etc., du fisc pour les créances fiscales comme le précompte professionnel, la TVA, le précompte mobilier, etc.

• Pour ce qui concerne le privilège immobilier prévu en plus par la première proposition de loi, la victime prend rang avant le privilège de l'État visé à l'article 27, 6<sup>o</sup> (insertion d'un article 27, 5bis, dans la loi hypothécaire).

Dans la mesure où le privilège de la victime dans une affaire concrète concourt avec certaines créances du Trésor en cas d'actif insuffisant de l'auteur condamné, les propositions de loi peuvent avoir une incidence négative pour le Trésor en raison de recettes moindres pour ce dernier.

#### 4. Conclusion

La Cour des comptes souligne que les deux propositions de loi peuvent donner lieu à des recettes moindres et à des dépenses moindres pour le Trésor. L'importance de ces diminutions ne dépend pas seulement du nombre de cas qui se présenteront mais aussi des caractéristiques propres à chaque affaire. Ces variables inconnues ne permettent pas d'évaluer concrètement l'incidence budgétaire des propositions de loi déposées.

<sup>6</sup> L'ordre dans lequel les privilèges sur tous les biens meubles sont énumérés dans l'article 19 de la loi hypothécaire est également l'ordre d'exercice des privilèges.

• Door het in de wetsvoorstellen opgenomen voorrecht op alle roerende goederen (voorgesteld artikel 19, 3<sup>ter</sup>) neemt het slachtoffer als bevoorrechte schuldeiser ten aanzien van alle roerende goederen rang in na de voorrechten voor gerechtskosten in privaatrechtelijke en administratieve zaken in het gemeenschappelijk belang van de schuldeisers (artikel 19, 1<sup>o</sup>), de begrafeniskosten (artikel 19, 2<sup>o</sup>), de kosten voor laatste zorgverstrekking (artikel 19, 3<sup>o</sup>) of de sociale schulden (artikel 19, 3<sup>o bis</sup>)<sup>6</sup>. Het slachtoffer komt daarentegen in rang vóór de voorrechten van ondermeer de schuldvorderingen voor sociale bijdragen van overheidsinstellingen zoals de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, pensioeninstellingen, fondsen van de sociale zekerheid..., de fiscale vorderingen van de fiscus zoals bedrijfsvoorheffing, btw, roerende voorheffing ...;

• voorstel bijkomend voorziet, zal het slachtoffer in rangorde komen vóór het in artikel 27, 6<sup>o</sup>, bedoelde voorrecht van de Staat (invoeging van art. 27, 5bis, in de hypotheekwet).

In de mate dat het voorrecht van het slachtoffer in een concrete zaak, bij een ontoereikend actief van het vermogen van de veroordeelde dader, in concurrentie komt met bepaalde schuldvorderingen van de Schatkist kunnen de wetsvoorstellen een negatieve financiële impact hebben voor de schatkist doordat ze voor deze laatste minderontvangsten kunnen inhouden.

#### 4. Conclusie

Het Rekenhof wijst erop dat beide wetsvoorstellen zowel minderontvangsten als minderuitgaven voor de Schatkist kunnen inhouden. De mate waarin deze zich in de praktijk zullen realiseren is niet alleen afhankelijk van het aantal schadegevallen dat zich voordoet maar is evenzeer afhankelijk van kenmerken die eigen zijn aan iedere zaak. Deze onbekende variabelen beletten een concrete budgettaire prognose voor de voorgelegde wetsvoorstellen.

<sup>6</sup> De volgorde van de opsomming van de voorrechten op alle roerende goederen in artikel 19 van de hypotheekwet is tevens de rangorde van de uitoefening van de voorrechten.